

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Ústav lingvistiky a ugrofinistiky

Posudek vedoucího na magisterskou práci Andrey Lvové

Mezinářeční srovnání lexikálních přejímek v romštině

Roztoky, 13. září 2011

Posuzovaná magisterská práce je studií lexikálních přejímek v romštině v interdialektní perspektivě. Analyzuje 48 variet středoevropské (severocentrální, jihocentrální a vlašské) romštiny z hlediska přijímatelnosti lexémů pro jednotlivé významy tzv. základní (tj. teoreticky nejméně přijímatelné) slovní zásoby (s. 61–98) i z hlediska rozdílů mezi jednotlivými varietami v míře přejímání a ve zdrojových jazycích přejímek (s. 50–60). Stanovení základní slovní zásoby vychází ze 100-členného lipsko-jakartského seznamu (Tadmor 2009), který byl vytvořen na základě kroslingvistického empirického výzkumu (na rozdíl např. od dosud běžně používaných Swadeshových seznamů). Data diplomantka čerpá z lingvistické databáze středoevropské romštiny (Elšík 2008–11). Výsledkem práce je celá řada empirických zjištění, mezi nimi i ty, které se týkají kvantifikace: středoevropské romské variety v průměru přejímají téměř pětinu (18,77 %) lexémů základní slovní zásoby, existují však značné interdialektní rozdíly: některé variety přejímají méně než desetinu lexémů (min. 7,69 %), jiné až třetinu lexémů (max. 32,11 %).

Posuzovaná magisterská práce svým obsahem i rozsahem splňuje standardy kladené na daný typ odborného žánru a lze ji považovat za kvalitní zpracování daného tématu. Vyzdvihnout lze zvláště skutečnost, že se diplomantka svou prací zapojuje do kontextu současného výzkumu lexikální přijímatelnosti a pracuje se zcela současnými teoretickými studiemi v dané subdisciplině. Dále bych pochválil diplomantčinu snahu o replikabilitu výsledků, která se projevuje v pečlivém popisu dialektního vzorku, analyzovaných dat a jejich (s ohledem na cíl práce částečně problematického) charakteru a metodám vlastní (zvl. kvantitativní) analýzy. K výsledné kvalitní podobě práce přispívá také množství příloh včetně ilustrativních dialektních map.

Práce má ovšem i některé nedostatky. Za závažnější považuju následující:

- Diplomantka v úvodu slibuje vedle lingvistické i interpretaci dat „kulturn[í], vzhledem ke specifikům romské kultury a života Romů“ (s. 12). Tento cíl, resp. slib lze považovat za příliš ambiciózní, resp. nenaplněný.
- Ačkoli samotnou skutečnost, že si diplomantka stanovuje pracovní hypotézy (s. 49), lze posuzovat pozitivně, zásadně chybí explicitní zdůvodnění, proč jsou formulovány tak, jak jsou. Náznaky důvodů pro některé hypotézy lze nalézt např. v oddílu 3.3 (Sociolingvistická situace romštiny), bylo by však vhodné je formulovat explicitněji a podrobněji, a to přímo v relevantním oddílu.
- V oddíle 3.3 diplomantka implicitně předpokládá, že jediným důvodem zániku romštiny jsou státní asimilační politiky; to je jistě předpoklad zjednodušující. Podobně simplifikující

je vysvětlení, že k dialektní diferenciaci romštiny vedla absence romštiny v prostředí školy.

- Není jasné, jaký účel plní v rámci posuzované magisterské práce stručný úvod do pojmů kontaktné lingvistiky v oddílu 2.1. K čemu jsou čtenáři práce např. stručné definice pidžinu a kreolu, pokud se s těmito pojmy dále nepracuje?
- Není uveden zdroj klasifikace dialektů do subdialektů a dialektních oblastí v příloze č. 2.
- Na různých místech práce se objevuje různý počet vzorkových variet (48 nebo 50).

Pro případnou další práci na tématu lze doporučit a) doplnění současného (vzhledem k cíli ne příliš vhodného) zdroje dat specializovanou lexikální elicací ve vybraných varietách středo-evropské romštiny, b) získání podrobnějších sociolingvistických a etnografických dat o daných varietách a komunitách jejich mluvčích a c) sofistikovanější a detailnější zpracování sociolingvistických a kulturně-antropologických aspektů přejímání.

Závěr: **Doporučuju** magisterskou práci A. Lvové k obhajobě a navrhuju hodnotit jako **velmi dobrou** nebo **výbornou**, a to podle průběhu samotné obhajoby.

Mgr. Viktor Elšík, Ph.D.
ÚLUG FF UK